5.1.2e, 02-04-2024

Betreft: zienswijze concept verlichtingsplan "Zo verlichten wij in Overijssel – Twenterand 2024-2034" d.d. vastgesteld op 05-03-2024

Geachte leden van het college van burgemeester en wethouders.

Voor mij ligt het concept verlichtingsplan "Zo verlichten wij in Overijssel" Beleidsplan openbare verlichting Gemeente Twenterand 2024 -2034.
Graag maak ik van de mogelijkheid gebruik om een reactie/mening in te dienen en vragen te stellen, betreffende bovengenoemd concept verlichtingsplan dat op 12-03-2024 ter inzage is gelegd.
Ik voeg linkjes naar websites toe, waar ik de informatie vandaan heb gehaald. De pfd documenten zal ik toesturen op verzoek.

Het beleidsplan start met de belangrijkheid van openbare verlichting. Het draagt bij aan de verkeersveiligheid, rijcomfort, het gevoel van sociale veiligheid en aan de sfeer, leefbaarheid en herkenbaarheid van een gebied. Dat lijk mij een uitstekend uitgangspunt!

Onder de term **sociale veiligheid** wordt verstaan de bescherming of het zich beschermd voelen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte.

Waarom benoemt het "beleidsplan openbare verlichting", niet het gevaar en de onveiligheid die veroorzaakt wordt door menselijk handelen in de openbare ruimte en dat verlichting wel degelijk een veilig gevoel geeft? Verlichting zorgt er namelijk voor dat wij in staat zijn om bij duisternis de omgeving waar te nemen. Mensen kunnen een bewuste afweging maken of zij hun weg vervolgen of niet, bij mogelijke onraad.

Ik verwijs naar de veiligheidsmonitor 2023 van het CBS:

https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2024/veiligheidsmonitor-2023

Dit rapport laat zien dat er vanaf 2021 een relatief sterke stijging is te zien bij geweldsdelicten.
De traditionele criminaliteit is in de politieregio Oost-Nederland gestegen in 2023 t.o.v. 2021 van 14,6% naar 17.9%

Er worden schaduwkanten genoemd van kunstlicht in de openbare ruimte.

- Lichthinder voor mensen
- Verstoring van fauna en flora
- Verstoring van het natuurlijke donkere landschap
- Verminderde zichtbaarheid van de sterrenhemel
- Verbruik van energie
- Verbruik van materialen

- Kosten in geld en menskracht

Welke onderzoeken liggen ten grondslag aan de hierboven genoemde schaduwkanten?

Uit het onderzoek: https://www.rivm.nl/sites/default/files/2018-11/ThemaLicht.pdf blijkt dat 5% van de bevolking lichthinder ondervindt waarvan 3% slaaphinder. De enquête is gehouden onder 1250 personen.

Het onderzoek: https://www.science.org/doi/10.1126/science.abq7781 is gedaan tussen 2011 en 2022 met behulp van 51.351 observaties door burgers, wereldwijd.
Conclusie: De zichtbaarheid van de sterren gaat snel achteruit, ondanks (*of misschien wel dankzij*) de introductie van *LED's* in buitenverlichtingstoepassingen.

De gemeente Twenterand geeft in het verlichtingsplan aan dat in het kader van verduurzaming en standaardisatie alle lampen *LED* lampen zijn/worden.
Heeft bij het opstellen van dit beleidsplan de gezondheid van burgers aandacht gekregen? Een advies van de gezondheidsraad aan het ministerie van VWS in 2015 heeft al gewezen op de mogelijkheid van gezondheidsrisico's door ledlampen. (pdf beschikbaar)

Heeft u zich goed geïnformeerd over het toepassen van LED buitenverlichting? Zou *LED* buitenverlichting de oorzaak van de schaduwkanten kunnen zijn?
Is er sprake van (meer) laagfrequente magnetische straling d.m.v het toepassen van LED?

Onnodig verbruik van energie, materialen, geld en menskracht dient te worden voorkomen. Immers het door de gemeente Twenterand zorgvuldig omgaan met energie, materialen, geld en mankracht kan burgers zomaar geld schelen in hun portemonnee.

Kunt u aangeven wat de positieve/negatieve effecten van het uitvoeren van het verlichtingsplan zijn op de genoemde schaduwkanten?
Met welk percentage of uitgedrukt in € wordt dit verslechterd/verbeterd na invoering van dit verlichtingsplan? Wat is de actieve bijdrage in % bij de reductie van Co2 uitstoot en hoe wordt deze bijdrage gemeten?

In het beleidsplan verlichting zijn 2 bijlages opgenomen. A - Mastenboek en B – Armaturenboek. Volgens het mastenboek wordt er gekozen voor masten die geschikt zijn voor OVL met een aansluitmodule CAM.
Waarom kiest de gemeente Twenterand voor deze masten?

Het "beleidsplan verlichting" noemt ook de ontwikkeling van "Smart City" Een slimme stad is een stad waarbij informatietechnologie en het internet der dingen gebruikt worden om de stad te beheren en te besturen, door gebruik te maken van data en algoritmes.

Het "beleidsplan verlichting" geeft aan dat Smart City nog nergens wordt toegepast. Dat wil ik weerleggen. In 2020 liet de "G20 Global Smart Cities Alliance" met het World Economic Forum als secretariaat zich uit over slimme steden en een routekaart om Smart City te implementeren. Apeldoorn werd genoemd als pioniersstad. https://www.youtube.com/watch?v=eH4NvMmJxZw

De website van de VNG laat zien dat het een doel van gemeentes is om steden steeds digitaal slimmer te maken door mensen, machines en objecten te verbinden. (Global goal 9)
https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/innovatie-en-trends
Onder de naam Smart Society werkt de VNG samen met gemeenten.
https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/innovatie-en-trends

Wordt de vervanging/aanpassing van lantaarnpalen gebruikt om deze op termijn te voorzien van sensoren teneinde Smart City te bewerkstelligen? Zo ja, waarom worden burgers hierover in dit beleidsplan niet geïnformeerd?

Wanneer op dit moment geen Smart City wordt uitgerold, kunnen burgers dan op enig moment weer een inspraakmoment verwachten wanneer blijkt dat er sensoren worden aangebracht in de lantaarnpalen en Smart City toch wordt uitgerold?

Ben u zich ervan bewust dat, indien Smart City wordt uitgerold, dit ten koste kan gaan van de vrijheid van inwoners en bezoekers van de gemeente Twenterand?
Burgers worden gevolgd in de openbare ruimte. (Aanbevelingen AP, Pdf aanwezig)

Met welk tijdspad en welke criteria worden de masten en lampen geplaatst en/of vervangen? b.v de technische of economische levensduur? Zo spoedig mogelijk? En in welke volgorde worden wegen en straten aangepakt?

Kunnen burgers van de gemeente Twenterand, er van op aan dat de bestuurders zichzelf goed informeren om zo tot goede afgewogen belangen te komen, waarbij het belang van de burger van Twenterand ook wordt meegenomen?

Wat is het effect/bijdrage van deze beleidsvisie op de duurzame samenleving?

Welk effect heeft de landelijke doelstelling vastgelegd in de "Nederlandse Klimaatwet" op het wereldklimaat?

De energietransitie bestaat uit: vervangen door hernieuwbare bronnen zoals zon en wind. Waarbij gesteld wordt dat olie en gas op raken.

Op de website van Protecta Solutions, een bedrijf dat benodigdheden levert aan de offschore sector, geeft men aan dat een windmolen op zee ongeveer 2500 liter olie bevat.
https://www.protectasolutions.be/nl/protalk/een-inkijk-het-onderhoud-aan-een-windmolen-op-zee#:~:text=Er%20bevinden%20zich%20duizenden%20liters,of%20ander%20probleem%20voordoet%20natuurlijk. Composiet (turbinebladen) is lastig te recyclen.
Wat gaan de burgers van Twenterand financieel merken van deze bijdrage aan een duurzame samenleving?

Als het verlichtingsplan een nadelig effect heeft op de veiligheid, is er dan een mogelijkheid om terug te schalen? Met andere woorden zal veiligheid dan prevaleren boven de reductie op de Co2 uitstoot?

Een verzoek aan u allen, dat mijn schrijven met aandacht wordt gelezen, dat mijn vragen worden beantwoord, dat u zichzelf meer dan voldoende informeert zodat u 100% achter uw beleidsplan kunt staan. Burgers van Twenterand hebben namelijk recht op een gemeentebestuur dat pal voor hen gaat staan met een grote vuist naar de plannen vanuit Den Haag.

Uiteraard ben ik bereid mijn zienswijze mondeling toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Beschrijving	Pagina('s)
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1